Duurzaamheidsinformatie

Stichting Pensioenfonds Flexsecurity

Uitkeringsovereenkomst

augustus 2026

Samenvatting

Geen duurzame beleggingsdoelstelling – artikel 8

Dit financiële product promoot ecologische of sociale kenmerken, maar heeft geen duurzame beleggingsdoelstelling.

Ecologische of sociale kenmerken van het financiële product

Stichting Pensioenfonds Flexsecurity, het " **Pensioenfonds**") heeft binnen de brede context van maatschappelijk verantwoord beleggen ("**MVB**") keuzes gemaakt welke ecologische, sociale en governance ("ESG") criteria te prioriteren. Het financiële product promoot ecologische kenmerken gerelateerd aan:

- de mitigatie van klimaatverandering en de adaptatie aan klimaatverandering in lijn met het Akkoord van Parijs;
- de transitie naar een circulaire economie.

En sociale kenmerken gerelateerd aan:

- fatsoenlijk werk;
- adequate levensstandaard en welzijn voor eindgebruikers;

Daarnaast belegt het Pensioenfonds alleen in ondernemingen die praktijken op het gebied van goed bestuur volgen.

Beleggingsstrategie

Het Pensioenfonds hanteert een langetermijnbeleggingsstrategie op basis van de doelstelling, de risicohouding en de beleggingsbeginselen. Deze beleggingsstrategie is vastgelegd in het strategische beleggingsbeleid.

Onderdeel van het strategische beleggingsbeleid is het MVB-beleid, waarin het Pensioenfonds de ESG-criteria beschrijft die in het kader van de MVB-strategie worden gepromoot en de instrumenten die het daarbij tot zijn beschikking heeft. Deze instrumenten zijn ESG-integratie en screening, uitsluiting, uitoefenen van stemrecht en dialoog en positieve selectie. Rekening houdend met onder andere rendementsverplichtingen worden deze in verschillende mate ingezet.

Aandeel beleggingen

Het Pensioenfonds wenst de beleggingsportefeuille aan te laten sluiten bij het MVB-beleid. De invulling en daarmee de integratie van de ecologische en sociale kenmerken zijn per beleggingscategorie bepaald.

Het Pensioenfonds herijkt periodiek (om de circa drie jaar) haar strategisch langetermijnbeleggingsbeleid met behulp van een zogenaamde ALM-studie. Hieruit volgt het gewenste strategische beleggingsbeleid van het Pensioenfonds, met inachtneming van duurzaamheidsrisico's. Het strategisch beleggingsbeleid dient vervolgens als uitgangspunt bij de vaststelling van het jaarlijkse beleggingsbeleid.

Monitoring ecologische of sociale kenmerken

Het Pensioenfonds ziet in de kwartaalrapportage van de fiduciair vermogensbeheerder, de jaarlijkse periodieke rapportage en het MVB-jaarverslag toe op de vooruitgang en realisatie van de MVB-doelstellingen waaronder de ecologische en sociale kenmerken die het Pensioenfonds beoogt te promoten.

Methodologieën
Het Pensioenfonds maakt gebruik van meerdere ESG-data sets waar meerdere methodologieën aan ten grondslag liggen. De belangrijkste methodologieën hebben betrekking op de het meten van duurzaamheidsfactoren en het duurzaamheidsprofiel van landen en bedrijven. Het duurzaamheidsprofiel van bedrijven brengt het Pensioenfonds in kaart met behulp van ESG-ratings en indicatoren die inzicht geven in de duurzaamheidsrisico's en -prestaties van bedrijven (bijv. de broeikasgasemissies). Daarnaast voert het Pensioenfonds via de fiduciair vermogensbeheerder en de externe vermogensbeheerders van het Pensioenfonds een gestructureerde dialoog met de beleggingen waar noodzakelijk.

Databronnen en -verwerking
Voor de beoordeling van de duurzaamheidsaspecten maakt het Pensioenfonds gebruik van data afkomstig van externe dataleveranciers. Deze data wordt door de fiduciair vermogensbeheerder verzameld in meerdere systemen.

Methodologische en databeperkingen
Extern aangeleverde ESG-data zijn voortdurend in ontwikkeling en in zekere mate subjectief. Het Pensioenfonds is zich hiervan bewust en hanteert mede om deze reden meerdere databronnen en -leveranciers voor het beleggingsbeleid. Op deze manier blijft de afhankelijkheid en invloed beheerst en controle van toepassing. Om de datakwaliteit te waarborgen, heeft het Pensioenfonds via de fiduciair vermogensbeheerder regelmatig contact met de externe dataleveranciers en ook vindt periodiek door de fiduciair vermogensbeheerder een evaluatie plaats, onder andere in de vorm van een selectietraject. In dit traject heeft datakwaliteit een belangrijke plek.

Due diligence
Voor de beheersing van duurzaamheidsgerelateerde risico's volgt het Pensioenfonds de volgende stappen 1) Risico-identificatie, 2) Vaststelling risicobereidheid, 3) Risicobeoordeling, 4) Risicomitigatie en 5) Monitoring en Evaluatie.

Engagementbeleid
Het Pensioenfonds gaat in gesprek met bedrijven waar (potentiële) negatieve impacts zijn geïdentificeerd. In de dialoog speelt ook de strategie, de financiële prestaties en risico's en de kapitaalstructuur van de desbetreffende onderneming een rol. De engagementactiviteiten van het Pensioenfonds zijn uitbesteed aan de fiduciair vermogensmanager en de externe vermogensbeheerders van het Pensioenfonds.

Aangewezen referentiebenchmark
Niet van toepassing.

1. Geen duurzame beleggingsdoelstelling

Dit financiële product promoot ecologische of sociale kenmerken, maar heeft geen duurzame beleggingsdoelstelling.

2. Ecologische of sociale kenmerken van het financiële product

Stichting Pensioenfonds Flexsecurity voert een pensioenregeling uit waarbij onder andere ecologische en/of sociale kenmerken worden gepromoot in de zin van Verordening (EU) 2019/2088 (de "**SFDR**"). Er is geen specifieke duurzaamheidsindex aangewezen als referentiebenchmark voor het bereiken van de kenmerken.

Het financiële product promoot **ecologische kenmerken** gerelateerd aan:

- de mitigatie van klimaatverandering en de adaptatie aan klimaatverandering in lijn met het Akkoord van Parijs;
- de bescherming en het herstel van de biodiversiteit en ecosystemen;
- de transitie naar een circulaire economie.

De ecologische kenmerken die het financiële product promoot, streven ernaar bij te dragen aan het bereiken van de klimaatdoelen van het Akkoord van Parijs en het Nationale Klimaatakkoord van Nederland ('Klimaatakkoord'). Dit decarbonisatiepad omvat korte termijn (2025) doelstellingen, een middellange termijn (2030) ambitie en een langetermijnverbintenis om tegen 2050 klimaatneutraal te zijn.

Het financiële product promoot **sociale kenmerken** gerelateerd aan:

- fatsoenlijk werk;
- adequate levensstandaard en welzijn voor eindgebruikers;

3. Beleggingsstrategie

Het financiële product hanteert een langetermijnbeleggingsstrategie op basis van de doelstelling, de risicohouding en de beleggingsbeginselen van het Pensioenfonds. Deze beleggingsstrategie is vastgelegd in het strategische beleggingsbeleid.

Het financiële product volgt het MVB-beleid zoals beschreven in het ESG-beleidsdocument (zie https://www.flexsecuritypensioen.nl/media/11612/mvb-beleid-flexsecurity.pdf). Dit MVB-beleid wordt geïmplementeerd in het investeringsproces van de strategie van het financiële product over de volgende pijlers: 1) ESG-integratie en screening, 2) Uitsluiting, 3) Uitoefenen van stemrecht en dialoog, en 4) Positieve selectie.

- ***ESG-integratie en screening*** - ESG-criteria worden gebruikt in het selectie- en monitoringsproces van de externe vermogenbeheerders en bij de evaluatie. Dit gebeurt in elke stap van het selectieproces van de vermogensbeheerder, van de zoekopdracht, initiële shortlisting tot de formele due diligence en reguliere monitoring en evaluatie. Het uitgangspunt is dat alle vermogensbeheerbeheerders een verantwoord beleggingsbeleid hebben en dit naleven, dat materiële (corporate) governance-, ecologische- of sociale risico's en kansen in het investeringsproces zijn geïntegreerd en dat engagement plaatsvindt met bedrijven waar zij ruimte voor verbetering zien.
- ***Uitsluiting*** - gaat over het vermijden van schade, dus niet (direct of indirect) investeren in bedrijven die betrokken zijn bij controversiële activiteiten of gedragingen, inclusief

bepaalde belangrijke negatieve indicatoren. Het financiële product sluit bepaalde bedrijven en bij staatsobligaties, uitgevende overheden, uit door middel van normatieve screening en negatieve screening.
    - Normatieve screening: het financiële product past een normatieve screening toe. Het sluit bedrijven uit die zich niet houden aan: het Global Compact van de Verenigde Naties (UNGC), de Leidende Principes van de VN inzake bedrijven en mensenrechten (UNGPs), de OESO-richtlijnen voor multinationale ondernemingen en de conventies van de Internationale Arbeidsorganisatie (ILO). Uitgesloten zijn staatsobligaties van landen waartegen de Europese Unie of de Verenigde Naties (wapen)sancties hebben opgelegd.
    - Negatieve screening: het financiële product past een negatieve screening toe. Het vermijdt het veroorzaken van aanzienlijke schade aan ecologische- en sociale doelstellingen door bepaalde producten en/of economische activiteiten uit te sluiten die naar zijn mening gewoon te schadelijk zijn voor mensen en planeet: controversiële wapens, tabak, thermische steenkoolwinning en – centrales en niet-conventionele olie;
- Het financiële product voert de ***dialoog*** met de *vermogensbeheerders* met als doel positieve verandering te bewerkstelligen op specifieke ESG-thema's. De ***uitoefening van stemrecht*** wordt gebruikt om aan te geven hoe de bedrijven in de portefeuilles met arbeids- en mensenrechten en ESG-kwesties omgaan;
- ***Positieve selectie*** - Het financiële product wil niet alleen schade vermijden, maar belegt ook in bedrijven die bijdragen aan de duurzame ontwikkelingsdoelstellingen (SDG's) gerelateerd aan de door het financiële product gepromote ecologische en sociale kenmerken van het financiële product.

Praktijken van goed bestuur

Het Pensioenfonds belegt in ondernemingen die praktijken op het gebied van goed bestuur volgen. Het Pensioenfonds onderkent de OESO-richtlijnen voor multinationale ondernemingen en de UN Guiding Principles on Business and Human Rights. Daarbij gebruikt het Pensioenfonds de OESO-richtlijnen voor institutionele beleggers als leidraad. Dit betekent dat het Pensioenfonds verwacht van de ondernemingen waarin het Pensioenfonds belegt dat zij conform internationale standaarden handelen en dit publiekelijk kenbaar maken. De beleggingsportefeuille wordt op eventuele schendingen gescreend. Voor deze screening maakt het Pensioenfonds gebruik van de screening op controversiële activiteiten (zogenaamde 'red flags') van dataleverancier MSCI ESG Research. Deze screening kijkt naar factoren die onder andere gerelateerd zijn aan controversies rondom managementstructuren, betrekkingen met werknemers, beloning van het betrokken personeel en naleving van de belastingwetgeving.

4. Aandeel beleggingen

Het Pensioenfonds streeft een gediversifieerde beleggingsportefeuille na, waarin diverse beleggingscategorieën en economische sectoren zijn vertegenwoordigd, en die aansluit bij het MVB-beleid. Er kan een focus liggen binnen sectoren op bedrijven met goede MSCI ESG Research ESG-ratings (zogenaamde 'best-in-class'). Per beleggingscategorie wordt de invulling van verantwoord beleggen bepaald, inclusief de integratie van de ecologische en sociale kenmerken. Dit is mede afhankelijk van de implementatiemogelijkheden.

Bij deze afweging wordt bepaald of belegd wordt in entiteiten via een directe blootstelling, een mandaat, of via een indirect blootstelling, een beleggingsfonds of andere beleggingsoplossing. In het geval dat belegd wordt via een beleggingsfonds of gebruik gemaakt wordt van een standaard indexstrategie in een eigen mandaat, toets het Pensioenfonds of de gepromote sociale en ecologische kenmerken van respectievelijk het beleggingsfonds van externe vermogensbeheerders en de standaard indexstrategie aan het MVB-beleid van het Pensioenfonds. Het is in een mandaat mogelijk af te wijken van de standaard indexstrategie. In het geval dat wordt belegd met een eigen beleggingsstrategie in een mandaat of beleggingsfonds of gebruikt gemaakt wordt van een indexstrategie in eigen beheer, integreert het Pensioenfonds waar mogelijk geacht de gepromote sociale en ecologische kenmerken van het financiële product (de pensioenregeling) in de beleggingsstrategie van de desbetreffende beleggingscategorie.

Het Pensioenfonds herijkt periodiek (om de circa drie jaar) haar strategisch langetermijnbeleggingsbeleid met behulp van een zogenaamde ALM-studie. Hieruit volgt het gewenste strategische beleggingsbeleid van het Pensioenfonds, met inachtneming van duurzaamheidsgerelateerde risico's. Het strategisch beleggingsbeleid dient vervolgens als uitgangspunt bij de vaststelling van het jaarlijkse beleggingsbeleid. Als onderdeel van deze cyclus wordt ook het MVB-beleid geëvalueerd en waar nodig aangepast.

5. Monitoring ecologische of sociale kenmerken

Het Pensioenfonds ziet in de kwartaalrapportage van de fiduciair vermogensbeheerder, de jaarlijkse periodieke rapportage en het MVB-jaarverslag toe op de vooruitgang en realisatie van de MVB-doelstellingen waaronder de ecologische en sociale kenmerken die door het financiële product worden gepromoot.

1) Het duurzaamheidsprofiel van de beleggingen is inzichtelijk aan de hand van de MSCI ESG Research ESG-ratings en bijbehorende indicatoren. Daarnaast vindt een screening plaats op de beleggingen met een negatieve maatschappelijke impact. Een overzicht van de PAI is weergegeven in de volgende sectie. In het MVB-beleid en in de toelichting op het risicobeheer van duurzaamheidsgerelateerde risico's is nader invulling gegeven welke beleggingen onder deze definitie vallen.
2) Beoogde verlaging van de broeikasgasuitstoot van de beleggingen van het Pensioenfonds in vergelijking met de EU Paris Aligned Benchmark.

De monitoring van de duurzaamheidsindicatoren en -risico's vindt in de basis plaats conform het risicobeheer van duurzaamheidsgerelateerde risico's. Het Pensioenfonds identificeert duurzaamheidsgerelateerde risico's, beoordeelt de materialiteit, bepaalt de risicohouding voor deze risico's en toetst in een periodieke monitoring of de risico's binnen de risicohouding blijven. Hierbij kan gedacht worden aan de naleving van uitsluitingsbeleid en blootstelling naar klimaatrisico's waarover op kwartaal- of jaarbasis wordt gerapporteerd via reguliere rapportages of het MVB-jaarverslag. Voor een aantal duurzaamheidsgerelateerde risico's zijn specifieke risico-indicatoren bepaald. In het MVB-beleid is een toelichting op het risicobeheer van duurzaamheidsgerelateerde risico's opgenomen.

In het MVB-jaarverslag wordt verantwoording afgelegd over de wijze waarop is gestemd door het Pensioenfonds. Ook geeft het fonds (conform SRD II) een toelichting op de

belangrijkste stemmingen. In dit verslag wordt ook verantwoording afgelegd over de engagementactiviteiten.

Het bestuur heeft de verantwoordelijkheid voor het vaststellen van het MVB-beleid en de uitvoering hiervan. Het bestuur zal de implementatie monitoren en bijsturen indien gewenst. De fiduciair vermogensbeheerder voert het MVB-beleid uit. Daarnaast geeft het bestuur in de monitoring aandacht aan de geselecteerde thema's en de ESG-integratie bij de externe vermogensbeheerders.

6. Methodologieën

Het Pensioenfonds maakt gebruik van veel ESG-data waar meerdere methodologieën aan ten grondslag liggen. De belangrijkste methodologieën hebben betrekking op het meten van duurzaamheidsfactoren en het duurzaamheidsprofiel van bedrijven. Het duurzaamheidsprofiel van bedrijven brengt het Pensioenfonds in kaart met ESG-ratings, klimaatdata en SDG-scores. Daarnaast voert het Pensioenfonds via de fiduciair vermogensbeheerder en de externe vermogensbeheerders van het Pensioenfonds gestructureerd de dialoog.

Duurzaamheidsfactoren

De economische activiteiten van de bedrijven in de beleggingsportefeuille hebben mogelijkheid een ongunstig effect op duurzaamheidsfactoren (zogenaamde Principle Adverse Impact indicatoren, PAI's). In onderstaande tabel staan de belangrijkste indicatoren voor het Pensioenfonds inclusief de koppeling met de gebruikte parameter. Alle indicatoren worden gemonitord, onder meer in de periodieke rapportage van het Pensioenfonds.

	Indicator ongunstige effecten op duurzaamheid	**Parameter**
Ecologisch	Broeikasgasemissies (BKG)	Scope 1, 2, 3 en totaal
	Koolstofvoetafdruk	Koolstofvoetafdruk
	BKG-intensiteit	BKG-intensiteit van ondernemingen waarin is belegd
	Intensiteit energieverbruik per sector met grote klimaateffecten	Energieverbruik in GWh per miljoen euro aan inkomsten van ondernemingen waarin is belegd, per sector met grote klimaateffecten
	Blootstelling aan ondernemingen actief in de sector fossiele brandstoffen	Aandeel beleggingen in ondernemingen die actief zijn in de sector fossiele brandstoffen
	Beleggingen in ondernemingen zonder initiatieven voor koolstofemissie-reductie	Aandeel beleggingen in ondernemingen zonder initiatieven voor koolstofemissiereductie die aansluiting bij de Overeenkomst van Parijs beogen
Sociaal	Schendingen van de beginselen van het VN Global Compact of van de richtsnoeren voor multinationale ondernemingen van de Organisatie voor	Aandeel beleggingen in ondernemingen die betrokken zijn geweest bij schendingen van de beginselen van het VN Global Compact of van de OESO-richtsnoeren voor multinationale ondernemingen

	Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO)	
	Ontbreken van procedures en compliancemechanismen voor het monitoren van de naleving van de beginselen van het VN Global Compact en de OESO-richtsnoeren voor multinationale ondernemingen	Aandeel beleggingen in ondernemingen zonder een beleid voor het monitoren van de naleving van de beginselen van het VN Global Compact en de OESO-richtsnoeren voor multinationale ondernemingen of zonder regelingen voor de afhandeling van klachten waarmee schendingen van die VN-beginselen of OESO-richtsnoeren kunnen worden aangepakt
	Aantal geconstateerde gevallen van ernstige mensenrechtenproblemen en -schendingen	Aantal ernstige mensenrechtenproblemen en -schendingen die verband houden met de ondernemingen waarin is belegd, op basis van een gewogen gemiddelde

MSCI ESG Research ESG-ratings

De ESG-rating is een systematiek waarbij een ESG Research provider (in dit geval MSCI ESG Research) bedrijven beoordeelt op hun MVB-beleid en uitvoering en hier een score ('rating') voor geeft. De ESG-rating is een relatieve score waarbij bedrijven worden vergeleken binnen de sector waarin de onderneming actief is. De rating geeft een oordeel over de onderneming op de onderdelen E, S en G waarbij de wegingen afhankelijk zijn van de activiteiten van de onderneming. De rating is voor een groot deel vooruitkijkend omdat er niet alleen wordt gekeken naar misstanden in het verleden, maar vooral naar de huidige risico's en de risicobeheersing.

Het Pensioenfonds wenst alleen te beleggen in ondernemingen met een ESG-rating van B en hoger. Ondernemingen met een CCC ESG-rating worden waar mogelijk uitgesloten.

De analisten van MSCI beoordelen data (jaarverslagen en andere publicaties, overheden, NGO's, media etc.) op het vlak van ESG van c. 8360 bedrijven en van de GICS-sectoren. Bedrijven krijgen een rating lopend van AAA tot CCC op relatieve basis van de prestaties in de sector waarin de onderneming actief is. De onderwerpen waarna wordt gekeken zijn (samengevat):

Milieu

1) Klimaatverandering (CO_2-emissie, product CO_2-profiel, klimaatgevoeligheid, klimaatfinanciering);
2) Natuurlijke bronnen (water, biodiversiteit en landgebruik, ruwe grondstoffendelving)
3) Vervuiling en afval (giftige emissies en afval, verpakkingsmateriaal en afval, elektronisch afval);
4) Milieukansen (clean tech, groene gebouwen, hernieuwbare energie);

Sociaal

5) Menselijk kapitaal (personeelsbeleid, gezondheid en veiligheid, personeelsontwikkeling, arbeidsomstandigheden in de supply chain);
6) Productaansprakelijkheid (veiligheid en kwaliteit, chemische veiligheid, financiële producten, privacy en dataveiligheid);
7) Stakeholder opposition (controversial sourcing);
8) Sociale kansen (toegang tot communicatie, financiering, gezondheidszorg, voeding);

Governance

9) Corporate governance (managementstructuur, beloning, eigenaarschap, accounting);
10) Ondernemingsgedrag (ethiek, belastingtransparantie, corruptie, anti-marktwerking, stabiliteit van de financiële sector).

Voor iedere sector wordt bepaald welke van bovenstaande onderwerpen relevant zijn. De governance onderwerpen zijn altijd van toepassing. Hierna worden de wegingen bepaald. Ieder relevant onderdeel krijgt een weging in de range van 5% tot 35%. De weging hangt af van de mate waarin een sector bijdraagt aan een onderwerp in verhouding tot andere sectoren (grote bijdrage is een grote weging) en de verwachte periode dat het risico of de kans materialiseert (korte termijn = grote weging). Een hoge impact op de korte termijn weegt ongeveer drie keer zwaarder dan een lage impact op lange termijn.

Om te beoordelen of een onderneming een ESG-risico goed beheerst kijkt MSCI over welke beheersingsmaatregelen de onderneming beschikt en welke blootstelling er is. Van een onderneming dat veel blootstelling aan een risico heeft worden sterke beheersingsmaatregelen verwacht. De risico's worden per sector bepaald; de exposure per onderneming wordt bepaald op basis van product of dienst, locatie, uitbesteding, etc. De beheersingsmaatregelen zijn bedrijfsspecifiek, waarbij incidenten in de afgelopen drie jaar worden meegewogen in het oordeel.

De uiteindelijke rating wordt gegeven per GICS sub-industrie. De hierboven genoemde onderwerpen en de weging van onderwerpen per sector wordt jaarlijks herzien. Bedrijven krijgen de mogelijkheid om feitelijke onjuistheden te corrigeren en mogen altijd hun rapport inzien. Bij nieuwe informatie wordt een rapport op weekbasis aangepast, met minimaal jaarlijks een volledige review.

Best-in-class

Met een best-in-class aanpak kan het Pensioenfonds bedrijven selecteren op basis van 'ESG ratings'. De ESG-rating is een relatieve score waarbij bedrijven worden vergeleken binnen de sector waarin de onderneming actief is. De rating geeft een oordeel over de onderneming op de onderdelen E, S en G waarbij de wegingen afhankelijk zijn van de activiteiten van de onderneming. De rating is voor een groot deel vooruitkijkend omdat er niet alleen wordt gekeken naar misstanden in het verleden, maar vooral naar de huidige risico's en de risicobeheersing.

Door deze relatieve aanpak is het mogelijk om MVB-indices te maken die sectorneutraal op basis van ratings bedrijven opnemen of uitsluiten. Hierdoor wordt voorkomen dat de tracking error (de afwijking versus de reguliere benchmark) te hoog wordt. Het

Pensioenfonds implementeert deze indices voor verschillende categorieën middels passief beheer.

Positieve selectie

Het Pensioenfonds geeft naast de aandacht voor governance en specifieke sociale thema's ook specifieke aandacht aan het thema klimaat. Naast het voorkomen van negatieve impact onderzoekt het Pensioenfonds beleggingsmogelijkheden die bijdragen aan maatschappelijke verbetering passend bij het ambitieniveau van het Pensioenfonds.

De bijdrage kan worden gerealiseerd door meer te beleggen in bedrijven die een positieve bijdrage leveren en minder te beleggen in bedrijven die een negatieve bijdrage leveren aan deze SDG's. In de implementatie maakt het Pensioenfonds via de vermogensbeheerders gebruik van de Sustainable Impact Metrics van MSCI ESG Research. Dit instrument onderscheidt zich van best-in-class beleggen doordat er gericht accenten worden aangebracht naar de SDG's. Best-in-class richt zich meer op bedrijven die goed scoren op ESG-factoren in het algemeen.

Klimaatdoelstelling

De klimaatambitie van het Pensioenfonds is om een bijdrage te leveren aan het verbeteren van het klimaat. Het Pensioenfonds laat de fiduciair vermogensbeheerder de CO2-voetafdruk van de beleggingsportefeuille meten en vergelijken met de 'EU Paris Aligned' benchmark. De EU Paris Aligned' benchmark betekent dat de emissie jaarlijks ongeveer 7% moet dalen nadat de gemiddelde emissies in het eerste jaar al 50% beneden die van de marktgewogen benchmark lagen. De CO2-voetafdruk (scope 1 en 2) is gebaseerd op het economisch belang in de onderneming als zij deze CO2-data rapporteren en is gewogen naar de Enterprise Value van de ondernemingen in de portefeuille. Het Pensioenfonds past vooraf geen standaardmethodologie toe om de voetafdruk te verlagen. Dit wordt per beleggingscategorie bepaald.

Engagement

De voortgang van de dialoog, die het Pensioenfonds via de fiduciair vermogensbeheerder en zijn externe vermogensbeheerders voert, wordt door de fiduciair vermogensbeheerder gemonitord aan de hand van vier mijlpalen:

1) De onderneming is geïnformeerd over de doelstelling van de dialoog;
2) De onderneming bevestigt het verzoek;
3) De onderneming onderschrijft de verbeterdoelstellingen;
4) De onderneming toont bewijs van de verbeteringen.

De uitgangspunten en het engagementbeleid staan beschreven in de sectie Engagementbeleid.

7. Databronnen en -verwerking

Voor de beoordeling van de duurzaamheidsaspecten gebruikt het Pensioenfonds via de fiduciair vermogensbeheerder data van externe dataleveranciers. Deze externe dataleveranciers zijn:

1) ISS voor de Sustainable Development Goals-data en stemadviezen, en;
2) MSCI voor klimaatdata, ESG-ratings, EU Taxonomie data, SFDR data voor de duurzaamheidsfactoren en de screening van uitsluitingen (‘product involvement data’, controversies en Global Compact-data).

De datakwaliteit wordt door de fiduciair vermogensbeheerder beoordeeld, gemonitord en geëvalueerd. De data wordt door de fiduciair vermogensbeheerder verzameld in meerdere systemen waaronder FactSet, PowerBI, Tableau en compliancesystemen waaronder Thinkfolio.

Het aantal datapunten waarvan wordt verwacht dat deze geschat worden, is naar verwachting klein en worden beperkt gebruikt in de beleidsvorming (bijvoorbeeld Scope 3 broeikasgasemissies). In het gevallen waarin schattingen worden gebruikt, moeten deze schattingen op passende wijze worden onderbouwd.

8. Methodologische en databeperkingen

Extern aangeleverde ESG-data zijn voortdurend in ontwikkeling en in zekere mate subjectief. Het Pensioenfonds is zich hiervan bewust en hanteert mede om deze reden via de fiduciair vermogensbeheerder meerdere databronnen en -leveranciers voor het beleggingsbeleid. Op deze manier blijft de afhankelijkheid en invloed beheerst en controle van toepassing.

Om de gegevenskwaliteit te waarborgen, heeft het Pensioenfonds via de fiduciair vermogensbeheerder regelmatig contact met de externe leveranciers en vindt via de fiduciair vermogensbeheerder periodiek een evaluatie plaats, onder andere in de vorm van een selectietraject. In dit traject heeft datakwaliteit een belangrijke plek.

Algemene beperkingen van ESG-data omvatten, maar zijn niet beperkt tot, onderstaand overzicht:

1) ***Inconsistenties***. In een ideale wereld liggen de beoordelingen van dataleveranciers redelijk op één lijn. We zien echter grote discrepanties in een vergelijking. Het is wenselijk dat deze data op een gegeven moment consistent wordt.
2) ***Verkeerde data***. Het is mogelijk dat data van externe leveranciers afwijkt van de feitelijke publiekelijk toegankelijke informatie van een bedrijf. Dit leidt via de fiduciair vermogensbeheerder tot engagement (door de onderneming of andere belanghebbende) met de dataleverancier om de datakwaliteit te corrigeren en te verbeteren.
3) ***Beperkte dekking***. Dataleveranciers beoordelen niet alle bedrijven. In de selectie van een dataleverancier is de dekking een aandachtspunt. Over het algemeen beschikt het Pensioenfonds via de fiduciair vermogensbeheerder over dataleveranciers met een grote dekking.

4) ***Bias door marktkapitalisatie***. Bedrijven met een grotere marktkapitalisatie beschikken over meer middelen en capaciteit om uitgebreider te rapporteren dan kleine en middelgrote ondernemingen. Om deze reden hebben bedrijven met een grotere marktkapitalisatie vaker een hogere ESG-rating.
5) ***Aannames van modellen***. Kleine aanpassingen in aannames kunnen tot zeer verschillende uitkomsten leiden in ESG-data. Een benadering van de CO_2-uitstoot van een onderneming (omdat deze informatie niet bekend is) aan de hand van de CO_2-uitstoot van een andere onderneming in dezelfde sector en gecorrigeerd voor de omzet kan substantieel afwijken van de werkelijke uitstoot.
6) ***Ontbrekende data***. Niet alle ondernemingen publiceren informatie of verstrekken informatie aan dataleveranciers. Het is ook mogelijk dat ondernemingen wel de relevante informatie rapporteren, maar dit niet wordt gevonden door de dataleveranciers.
7) ***Terugkijkend***. De meeste ESG-data zijn terugkijkend. Deze data is niet direct een weerspiegeling van de ambities en doelstellingen van een onderneming.

9. Due diligence

Voor de beheersing van risico's op het gebied van duurzaamheid, volgt het Pensioenfonds de risicomanagementcyclus. Hierin gaat het om zowel het beheersen van het risico op waardedaling van de beleggingen als gevolg van externe gebeurtenissen op ESG-gebied (outside-in) als om het in aanmerking nemen van de ongunstige effecten van beleggingen op duurzaamheidsfactoren (inside-out). Deze cyclus staat uitgebreid beschreven in het MVB-beleid. In de kern worden in de cyclus de volgende stappen doorlopen:

1) ***Risico-identificatie.*** Bij de risico-identificatie bepaalt het Pensioenfonds wat de grootste duurzaamheidsgerelateerde risico's zijn.
2) ***Risicobereidheid.*** De risicobereidheid is een weergave van hoeveel duurzaamheidsgerelateerde risico het Pensioenfonds wil lopen en kan dragen. Bij identificatie van een nieuw materieel duurzaamheidsgerelateerd risico wordt een risicobereidheid bepaald.
3) ***Risicobeoordeling.*** Voor ieder materieel risico wordt een indicator bepaald die begrijpelijk, toetsbaar en effectief is. Deze meting wordt getoetst aan de norm (risicobereidheid).
4) ***Risicomitigatie.*** Op het moment dat het bruto risico van een duurzaamheidsgerelateerd risico niet past binnen de risicohouding van dit risico zijn er twee mogelijkheden om het risico te beheersen: 1) het verlagen van de blootstelling en 2) mitigeren van het risico in de implementatie.
5) ***Monitoring en Evaluatie.*** Het Pensioenfonds monitort de duurzaamheidsgerelateerde risico's aan de hand van diverse risicokaarten. Het gebruik van (key) risico indicatoren (KRI's) daarbij helpt het Pensioenfonds inzicht te krijgen over de ontwikkeling van het risico en geeft inzicht in of de blootstelling van het risico nog binnen de gestelde norm valt

De beheersing van duurzaamheidsgerelateerde risico's is onderdeel van het IRM-beleid en volgt hetzelfde controleraamwerk met onder andere de sleutelfunctiehouder risicomanagement.

10. Engagementbeleid

Het Pensioenfonds gaat via de fiduciair vermogensbeheerder en de externe vermogensbeheerders van het Pensioenfonds in gesprek met bedrijven waar (potentiële) negatieve impacts zijn geïdentificeerd. In de dialoog speelt ook de strategie, de financiële prestaties en risico's en de kapitaalstructuur van de desbetreffende onderneming een rol. Deze onderwerpen zijn veelal governance gerelateerd en dragen bij aan langetermijnwaardecreatie maar hebben geen directe samenhang met negatieve impacts op milieu en klimaat of sociale aspecten.

Engagement op basis van negatieve impact bevat de volgende doelstellingen:

- De negatieve impact moet worden beëindigd;
- De onderneming moet zorgen voor herstel en/of verhaal voor benadeelden;
- De onderneming moet voldoende maatregelen nemen om toekomstige incidenten te voorkomen;
- De onderneming moet transparant zijn over de genomen maatregelen;
- Daarbij richten het fonds zich in het bijzonder op ESG-onderwerpen:
    - Thema's van het Pensioenfonds;
    - Die financieel materieel zijn (omvang positie en risico);
    - De meest ernstige negatieve impact voor samenleving en milieu veroorzaken

De engagementactiviteiten van het Pensioenfonds zijn uitbesteed aan de fiduciair vermogensmanager en de externe vermogensbeheerders van het Pensioenfonds. Zij voeren primair de dialoog met ondernemingen - waarbij indien nodig wordt samengewerkt met andere aandeelhouders - indien zij zich aansluiten bij de thema's.

Als er een dialoog wordt gestart met een onderneming worden door de fiduciair vermogensbeheerder tijdgebonden afspraken gemaakt en wordt de voortgang gemonitord. Afhankelijk van de aard van de dialoog duurt deze circa drie tot vijf jaar. Het engagementtraject wordt als succesvol beoordeeld als alle tijdgebonden doelen bereikt zijn.

Wanneer ondernemingen niet binnen de vooraf gestelde termijn naar tevredenheid reageren kan worden besloten om op de aandeelhoudersvergadering te stemmen tegen het management of voor aandeelhoudersresoluties. In uitzonderlijke gevallen waar het maatschappelijke of financiële risico te groot is kan worden besloten om afscheid te nemen van de belegging (uitsluiting). Doordat het Pensioenfonds reeds uitsluitingen op de UN Global Compact Fail toepast en deels belegt conform een 'best in class' beleid, is het mogelijk dat de positie al wordt afgebouwd voordat de dialoog is afgerond.

In het MVB-jaarverslag wordt jaarlijks verantwoording afgelegd over engagementactiviteiten.

11. Aangewezen referentiebenchmark

Niet van toepassing.